

SECTION 3. Philology

Birzulova Anastasiia Serhiivna
master's student
Department of German Philology
Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
Melitopol, Ukraine

COMMUNICATION AS MICROSISTEM OF THE GERMAN ENVIRONMENT

Бірзулова Анастасія Сергіївна
студентка магістратури
кафедра німецької філології
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна

**КОМУНІКАЦІЯ ЯК МІКРОСИСТЕМА НІМЕЦЬКОМОВНОГО
СЕРЕДОВИЩА**

Abstract. The article presents information that the language as the main communicative means is inseparable from such concepts as communicative or speech etiquette. Most often, under the language, they understand the micro system of nationally specific stable formulas of communication, adopted and prescribed by the society to establish contact between the interlocutors and maintain communication in a certain tone. The study emphasizes that the nation's speech etiquette system is a collection of all available or possible etiquette formulas.

Key words: communication, appeal, language, communication, speech etiquette, communicative means.

Анотація. У статті представлена інформація про те, що мова як основний комунікативний засіб невіддільна від таких понять, як комунікативний або мовленнєвий етикет. Частіше за все під мовою розуміють мікросистему національно специфічних стійких формул спілкування, прийнятих і приписаних суспільством для встановлення контакту між співрозмовниками і підтримання спілкування у певній тональності. У дослідженні наголошено на тому, що систему мовленнєвого етикету нації складає сукупність усіх наявних або можливих етикетних формул.

Ключові слова: комунікація, звертання, мова, спілкування, мовленнєвий етикет, комунікативний засіб.

Постановка проблеми. Сучасну мову можна вважати комунікативним засобом. Будь-яка комунікація є невіддільною частиною певних понять, до числа яких можна зарахувати комунікативний або мовленнєвий етикет. Під такими термінами та поняттями слід розуміти мікросистему формул спілкування, які на сьогодні прийняті суспільством для встановлення комунікації між співрозмовниками.

Слід акцентувати увагу на тому, що мовленнєвий етикет німецькомовного середовища та усієї нації в своїй основі містить різноманітні етикетні формули. Структура таких формул містить базисні елементи розповсюджених ситуацій, які трапляються у житті. Здебільшого це прощання, звертання, прохання, звертання, привітання, комплімент, відмова, вибачення, похвала, запрошення, поздоровлення, подяка, співчуття, присяга та ін. Однак, досить часто німецька сучасна молодь у побуті використовує вітання та звертання. В основу їх комунікації покладені формули, які мають свою структуру та контакт.

Актуальність дослідження. Звертання є однією з найважливіших мовних універсалій, тісно пов'язаних із мовною комунікацією як невід'ємною рисою життя і діяльності людського суспільства. Соціальна структура суспільства, соціальні відносини й соціальні зміни позначаються на структурі звертання, що зумовлює дослідницький інтерес до нього (Є.А. Айсакова, В.І. Карасик, Л.В. Кожухова, М.О. Олікова).

Метою дослідження є встановлення закономірностей та особливостей структури й функціонування звертання і засобів його вираження в німецькій мові ХХ – початку ХХІ ст.

Виклад основного матеріалу. Важливою комунікаційною категорією під час спілкування між мовцями є звертання. У німецькій мові звертання за час свого розвитку набуло певної еволюції. Різноманітні процеси та зміни, які відбулися у німецькомовному середовищі під час виокремлення звертання стосуються, здебільшого, розвитку суспільства як такого [3, с. 13].

Сьогодні важко говорити про наявність повних або ґрунтовних досліджень у цьому напрямку. На сьогодні мовні універсалії, які ґрунтуються на культурних, соціальних та політичних перетвореннях, досить сильно впливають на те, як саме треба виражати звертання під час усного мовлення. При цьому, важливо пам'ятати про те, що звертання можуть бути різноманітні за своєю суттю, оскільки можуть бути сказані в різних соціально-комунікативних сферах, від політичної до родинної, що також визначає доцільність дисертаційної праці [6, с. 12]. Зазначені обставини знаходять відображення як у різножанрових (суспільно-політичних і художніх) текстах, так і в усному мовленні, які в цьому плані слід розглядати комплексно.

Аналіз займенникових та іменних форм звертання німецької мови ХХ–ХХІ ст. на історичному тлі вможливує висновки, що узагальнюють теоретичні й практичні аспекти, стосовні розглянутих питань і мовних фактів [1, с. 123]. Категорія звертання і його засоби – характерний показник соціального характеру мови. Аналіз наукових джерел свідчить про те, що першочергове значення слід відводити дослідженню звертання як універсальної мовної категорії, зважаючи на його багатofункціональність [2, с. 34].

Основні тенденції, що простежуються в дослідженні мовних фактів, стосовних різноманітних засобів звертання німецької мови ХХ–ХХІ ст., свідчать про динамічний характер мовного розвитку, що виявляється у зміні співвідношення й уживаності як займенникових, так і номінальних форм у різних соціально-комунікативних сферах, поступовим виходом з ужитку одних і появою інших форм, насамперед іменних [4, с. 178]. Цьому сприяє певна демократизація суспільного життя, спричинена загалом позитивними змінами [5].

Висновки. Отже, звертання – один із мовленнєвих маркерів соціального статусу людини. Ця категорія зумовлена соціально-економічними та культурно-етичними характеристиками суспільства, тому вона не може залишатися сталою, відображаючи зміни, які відбуваються в ньому.

Основні моменти історії іменних форм звертань свідчать про те, що у кожний із періодів історії німецької мови звертання зазнавало помітних змін. Система засобів звертання будь-якої мови не може залишатися монолітною, оскільки вона постійно зазнає впливу різноманітних чинників. Німецька мова не є винятком. Німецькі форми звертання пройшли багатовіковий історичний шлях розвитку, протягом якого зазнали істотних і різноманітних змін.

Література

1. Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы. М.: Наука, 1976. 383 с.
2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Сов. энциклопедия, 1969. 605 с.

3. Корнійко І.В. Звертання як динамічний засіб вираження зверненості мовлення (на матеріалі сучасної німецької мови): дисертація кандидата філологічних наук: 10.02.04 / Київський державний лінгвістичний університет. К., 2000. 199 с.
4. Пономаренко В.П. Категорії звертання та засоби її вираження в індоєвропейських мовах – етапи історичного розвитку і сучасність. К.: Вид. Дім Д. Бураго, 2008. 363 с.
5. Шарова Т.М., Шаров С.В. Досвід професійної підготовки студентів кафедрою української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. Українська література в загальноєвропейському контексті: зб. наук. пр. (2). 2019. С. 255–261.
6. The German Language and the Real World: Sociolinguistic, Cultural, and Pragmatic Perspectives on Contemporary German. New York: Oxford University Press Inc. 432 p.

Куцин Оксана Тарасівна

викладач

кафедра іноземних мов

землевпорядний факультет

Львівський національний аграрний університет

м. Львів, Україна

PUBLICISTIC STYLE IN THE SYSTEM OF FUNCTIONAL STYLES

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ СТИЛЬ У СИСТЕМІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ

Анотація: У даній статті наведено види, стилі, підстили, форми та сфери вжитку публіцистичного стилю. Проаналізовано характеристику публіцистичного стилю, описано різножанрову реалізацію та вживання одного із функціональних стилів літературної мови, призначеного для передачі масової інформації.

Ключові слова: публіцистичний стиль, функціональні стилі мови мова ЗМІ, стилістичні засоби, комунікативне утворення, стилетвірні ознаки.

Мова являє собою суспільне явище, що виникає, розвивається, живе й функціонує в суспільстві, оскільки є засобом спілкування людини. Вона виконує різні функції, пов'язані з різними сферами людської діяльності. Для реалізації цих завдань виникли функціональні різновиди мови (стилі), яким властива наявність певних мовних засобів.

Термін «стиль» знаходить своє визначення ще в працях Аристотеля. У даній роботі цей термін трактується за академіком В.Виноградовим, а саме: «Стиль - це суспільно усвідомлена та функціонально обумовлена, внутрішньо об'єднана сукупність прийомів застосування, відбору і поєднання засобів мовленнєвого спілкування в галузі тієї або іншої загальнонародної, загальнонаціональної мови, співвідносна з іншими такими ж засобами відображення, які служать для інших цілей, виконують інші функції в мовленнєвій суспільній практиці певного народу» [2, с.4].

Незважаючи на те, що спостерігається диференціація думок щодо належності ЗМІ до того чи іншого підстилю, чи виокремлення їх у окремий функціональний стиль, однак, беззаперечним є той факт, що мовлення ЗМІ характеризується стилістичними рисами і використовує стилістичні засоби публіцистичного стилю, оскільки саме він обслуговує сферу суспільної комунікації та громадського життя.

У системі мовних стилів сучасної англійської мови приблизно з середини XVII ст. почав вирізнятися особливий стиль, у найменуванні якого існує деяка незлагодженість. Для його номінації в мовознавстві використовуються такі терміни: публіцистичний (Д.Е. Розенталь, М.М. Кожина, І.В. Арнольд, А.Абдусайдов); газетний (В.Л. Наср, І.Р. Гальперін,